

From: Reetta Kettunen <reetta.kettunen@tjnk.fi>
Sent: keskiviikko 29. huhtikuuta 2026 8.45
To: OKM-Kirjaamo
Subject: Lausunto asianumero VN/25733/2021.

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellei tunnista lähettäjä.
OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.
NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/25733/2021-OKM-334

Arvon

vastaanottaja

Lausunto

oli jäänyt lähtemättä 28.5. Tässä se nyt kuitenkin on.

Digikompassin

kokonaisuus. Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Tiedonjulkistamisen

neuvottelukunta on opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelin, joka edistää luotettavan tutkitun tiedon yhteiskunnallista käyttöä, sanan- ja ilmaisunvapautta sekä kansalaisten luottamusta ja osallisuutta tieteeseen ja tutkimukseen. Keskitymme kommentteissamme

digitalisaation vaatimiin uusiin kansalaistaitoihin, digiosallisuuteen, tietoaineistojen saatavuuteen sekä verkkohäirintään.

Kyky

toimia turvallisesti ja ennakoivasti digitaalisessa ympäristössä on keskeinen uusi kansalaistaito. Media- ja informaatiolukutaitoa sekä tekoälylukutaitoa ja -toimijuutta on vahvistettava koulutusjärjestelmässä ja jatkuvassa oppimisessä. Kyky tunnistaa mis-,

dis- ja malinformaatio on keskeinen perustaito, sillä ne heikentävät luottamusta, lisäävät polarisaatiota ja voivat vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Näiden taitojen vahvistaminen on olennaista digitaalisen sivistyksen ja demokratian toimivuuden

kannalta.

Digiosallisuuden

vahvistaminen eli digitaalisen kuilun kaventaminen edellyttää konkreettisia toimia. Palveluiden kehittämisessä on oltava alusta asti mukana vahva käyttäjälähtöisyys. Saavutettavuus ei tarkoita vain teknisiä ratkaisuja, vaan myös moniaistisia ja kognitiivisia

ratkaisuja.

Tutkimus-

ja kulttuuriaineistojen digitaalista avaamista tulee edistää suunnitelmallisesti ja vastuullisesti. Tarvitaan selkeät kansalliset käytänteet, jotka mahdollistavat aineistojen laajan hyödyntämisen eettisesti kestävästi, tekijänoikeuksia kunnioittaen ja viiveettä.

Tämä edellyttää riittäviä resursseja digitaaliseen siirtymään: aineistojen digitointiin, kuvailuun ja saataville saattamiseen.

Lisäksi

on kiinnitettävä huomiota verkon kautta tapahtuvan häirinnän torjumiseen, erityisesti journalisteihin, tutkijoihin ja asiantuntijoihin kohdistuvana ilmiönä. Verkkohäirintä ja maalittaminen kaventavat julkista keskustelua ja heikentävät luotettavan, tutkitun

tiedon saatavuutta yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Ilmiön torjuminen on keskeistä sananvapauden, akateemisen vapauden ja avoimen tiedonvälityksen turvaamiseksi. Turvallinen verkkoympäristö on edellytys myös taiteen ilmaisunvapauden toteutumiselle.

=====
=====

Opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelin Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) edistää luotettavan tutkitun tiedon yhteiskunnallista käyttöä, sanan- ja ilmaisunvapautta sekä kansalaisten luottamusta ja osallisuutta tieteeseen ja tutkimukseen.

Kiittäen ja tervehtien

Tacksamt och med vänlig hälsning

With gratitude and best regards

Reetta Kettunen

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK)
Delegationen för informationsspridning (TJNK)
The Committee for Public Information (TJNK)
Pääsihteeri/ Generalsekretrare/ Secretary General
Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki, Finland
+358 (0)40 733 5935 | reetta.kettunen@tjnk.fi | <https://tjnk.fi> |
www.linkedin.com/in/kettunen-reetta

TIEDONJULKISTAMISEN NEUVOTTELUKUNTA
DELEGATIONEN FÖR INFORMATIONSSPRIDNING